

FORMA ARTISTICĂ ÎN SCULPTURA LUI OLEG DOBROVOLSCHI**ARTISTIC FORM IN THE SCULPTURE OF OLEG DOBROVOLSCHI****OLEG DOBROVOLSCHI¹,**doctorand, lector universitar,
Academia de Muzică Teatru și Arte Plastice**TEODORA HUBENCO²,**doctor în pedagogie, conferențiar universitar,
Academia de Muzică Teatru și Arte Plastice

CZU 730.013

730.071.1(478)

Conținutul articolului se referă la o experiență artistică din prezent a sculptorului Oleg Dobrovolschi care s-a clădit pe experiența artistică din trecut, oferind apoi un suport tehnologic pentru creațiile sale viitoare. Metodele și tehnicile însușite de-a lungul timpului, experiența și efortul propriu al autorului au contribuit la crearea unor forme plastice moderne și expresive. Materialele, instrumentele specifice sculpturii au fost folosite de el într-un mod unic și personal. Procesul de creație propriu-zis rămâne a fi ceva diferit de cel existent, deductiv, inductiv, sugestiv, perceput și înțeles, dar și diferit de natură. Astfel, o formă preluată din natură și transformată plastic poate deveni o formă artistică. Simbioza dintre toate acestea – materiale, tehnici și procesul de creație, mânuite cu măiestrie de spiritul creator al artistului, produce opera de artă. Forma artistică creată în sculptura lui Oleg Dobrovolschi dobândește astfel valențe estetice de educație a societății și aduce un plus la schimbarea ei.

Cuvinte-cheie: sculptură, formă, structură, tehnici, compoziție, ceramică, metode

The content of the article refers to a current artistic experience of the sculptor Oleg Dobrovolschi that built himself on the artistic foundation of the past, then providing a solid support for future creations. The methods and techniques that we have learned over time, through our own experience and effort, have contributed to the creation of modern and very expressive plastic forms. The materials, the specific tools of the sculpture, I used in a unique and personal way. The creative process, itself, remains something different from existing, deductive, inductive, suggestive, perceived and understood, but also different in nature. Thus, a form taken from nature and transformed into plastic can become an artistic form. The symbiosis of all this: materials, techniques and the creative process, masterfully handled by the creative spirit, produces the work of art. The artistic form created in sculpture now acquires aesthetic values of society's education and brings a plus to its change.

Keywords: sculpture, shape, structure, techniques, composition, ceramics, methods

Introducere

Sculptura, făcând parte din domeniul artelor plastice are rolul ei aparte în exprimarea artistică. Ca artă tridimensională, ea este mai întâi de toate un univers al *formelor* spațiale care au la bază un algoritm de legi și principii caracteristice ei, adunate în timp, de la primii transmițători ai fenomenului artistic și până în zilele noastre. Cunoașterea acestor principii facilitează o mai bună relație între artist, forma plastică creată și cel ce primește mesajul lui vizual, receptorul. O formă artistică făurită și ajunsă în spațiul expozițional dezvăluie în ochiul privitorului întreg procesul de creație al sculptorului – de la crochiu până la produsul finit. În această intersecție dintre creație, creator și receptor, se produce o dinamică a spiritului și arta își atinge scopul, îndeplinindu-și rolul ei estetic și educativ. Locul aparte pe care îl ocupă sculptorul prin creația sa în viața societății îl determină să fie responsabil, să contribuie la dezvoltarea spirituală a omului.

1 E-mail: oleg.dobrovolschi@amtap.md

2 E-mail: hubencodora@yahoo.com

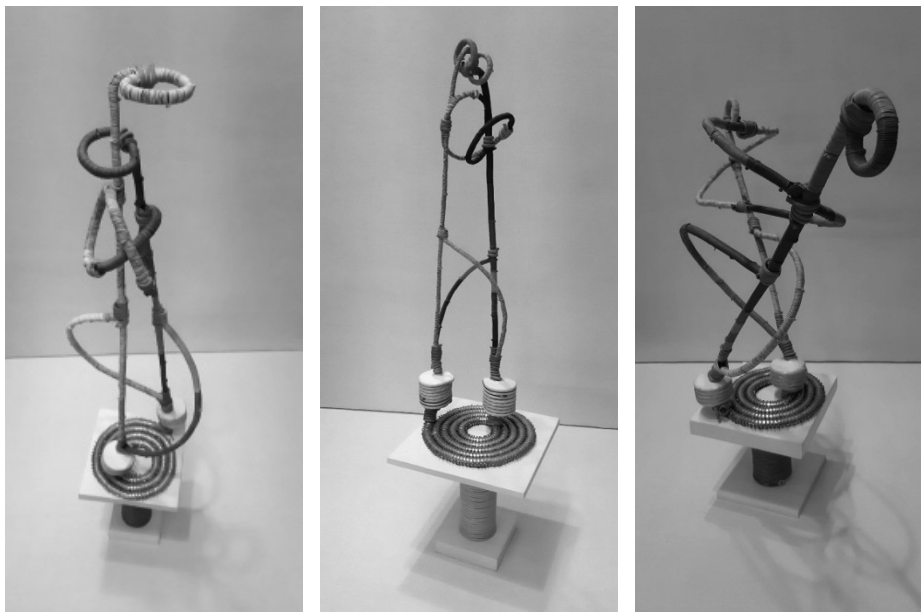
Experimente practice în creația sculptorului

Deoarece propunem în continuare analiza reperelor conceptual-teoretice, a tehnologiilor, mijloacelor plastico-stilistice și a formelor artistice care au stat la baza elaborării compozițiilor (grupurilor) *sculpturale Finit-infinit, Familia și La popas*, este necesar să dăm explicația sintagmei *grup sculptural*, propusă de criticul de artă A. Botez-Crainic: „Grupul *sculptural* este alcătuit din forme și din *structură*. Această *structură* esențială este redusă la armătură, formele și siluetele se confundă cu structura interioară. Scheletul sculpturii reprezintă *sculptura* în sine, sensurile direcțiilor alcătuiesc ansamblul ei, iar modelarea suprafeței este eliminată complet. Simplificarea, modificarea dimensiunilor și proporțiilor, alungirea figurilor, exagerată conștient, toate au ca scop obținerea unei sinteze a construcției, a echilibrului și armoniei, fără a distruge inserția în spațiu a sculpturii” [1 p. 96].

Compoziția sculpturală *Finit-infinit* (Figura 1) cu caracter abstract pe care o propunem este concepută dintru-un grup de trei piese finite, la realizarea cărora s-au folosit materiale noi, neconvenționale: cabluri de internet, cabluri electrice, furtun metallic, ghips și lemn.

Astfel, fibrele cablului de internet reprezintă epiderma lucrării, în același timp, cablul electric constituie forma sculpturii. De diametrul cablului depinde mărimea sculpturii, așadar, cu cât este mai mare diametrul cablului, cu atât se măresc lucrările în volum. Așa cum cablul este un material flexibil, dar, totodată, dur și rezistent la condițiile climaterice, acesta poate fi utilizat pentru executarea sculpturilor pentru exterior.

Figura 1. Oleg Dobrovolschi. *Finit-infinit*, 2020, materiale neconvenționale, cablu, lemn, furtun metallic, h-100 cm, h-80 cm, h-60 cm.

Sursa: foto Oleg Dobrovolschi, 2021.

Fiecare piesă aparte reprezintă două figuri antagonice, respectiv masculin-feminin, care printr-o dinamică liber desfășurată, devin un tot unitar. Prin dialogul lor vizual, ele transmit parcurgerea unui traseu temporal desprins din infinitate și care sfârșește tot în eternitate. Geneza celor două figurine care formează un ansamblu figurativ se prezintă sub forma a două puncte de plecare, care au rol de echilibru pentru întreaga sculptură ce se desfășoară pe verticală. Ambele puncte pornesc din forma spiralată a bazei sculpturale care, la rândul ei, ne comunică despre infinitate și atemporalitate. Ca parte componistică, ea apare sub forma unei spirale cu două capete, una direcționată în interior spre centru, și cealaltă spre exterior, comunicând și accentuând astfel ideea de mișcare până la infinit.

Creșterea celor două figurine pe verticală, care transferă trecerea de la o parte la alta a elementelor corporale, redau prin expresia mișcării lor simbolul infinitului, exprimat prin conexiunea brațelor figurinelor. Ca parte integrantă a compoziției, ideea infinitului se repetă voit în întreaga structură a lucrării. Acesta armonizează frumos cu forma codului genetic al omului, definitoriu pentru unicitatea fiecărei ființe umane, cunoscutul ADN, structura acestuia fiind asemănătoare cu simbolul infinitului. Așa se explică denumirea acestui grup de lucrări, care include cele două componente ale omului, materie-spirit, finit-infinit.

Ca finalitate a procesului de creație, fixarea fiecărei părți figurative din *compoziție* se face pe un fundament în *formă* de clepsidră cu caracter stilizat, aceasta exprimând trecerea timpului. Totodată, plastica formelor care se extinde în spațiu pe verticală, din interior spre exterior, reprezintă finalitatea lor. Ca aspect, în ansamblul ei, compoziția transmite mesajul unei realități cunoscute și trăite de fiecare dintre noi: ca ființe spirituale parcurgem un segment de timp în finitul fizic, cel trecător, fiind continuu penetrați de trăirile atemporalului ca o regăsire a infinitului și sfârșind în însuși infinit.

Compoziția sculpturală *Familia*. Ca artist plastic și ca practician în domeniul ceramicii, Oleg Dobrovolschi a fost mereu preocupat de problematica mijloacelor tehnice, care ar răspunde cel mai bine unor teme complexe și frecvent întâlnite în creația multor plasticieni, cum este cea pe care o propunem pentru acest studiu al formei, și anume *Familia* (*Figura 2*).

Figura 2. Oleg Dobrovolschi. *Familia*, 2020, șamotă, glazură, h-80 cm, h-88 cm, h-80 cm.

Sursa: foto Oleg Dobrovolschi, 2021.

Această temă majoră s-a născut și a căpătat contur în atenția artistului din analiza și meditația asupra permanenței ciclice, ușor observabile, în continuitatea existenței umane de-a lungul istoriei ei. Fiecare familie conține parcursul ei temporal, transferând din generație în generație, tezaurul ei genetic, cultural, material, cel de experiență practică și spirituală.

Lucrarea *Familia* reprezintă viziunea artistului la tema generațiilor și a relațiilor dintre ele. Este o *compoziție* figurativă abstractă, compusă dintr-un grup de trei piese din *ceramică*, la baza cărora stă forma geometrică, cilindrul. În perioada modernă pictorul Paul Cezanne „...a descoperit că la fundamentul fiecărei reprezentări plastice stau formele geometrice. Acest adevăr a fost preluat de sculptorul Constantin Brâncuși, în operele căruia această abordare plastică a ajuns la desăvârșire” [2 p. 67]. Cilindrul, fiind o *formă* geometrică de bază, s-a pliat foarte bine și în demersul artistic al sculptorului, ca o soluție la problematica unei compoziții figurative abstracte.

La fel de importantă ca reper structural al lucrării, **Familia** a fost și simbolistica denumită **Floarea vieții**. A fost motivat de această simbolistică atât ca și concept cât și ca aplicație practică. Rezolvând probleme de geometrie, ea oferă soluții tehnice sigure, respectând relațiile armonice dintre proporții, atunci când se aplică divizarea întregului de la parte la întreg și invers. În termeni concreți putem vorbi despre raportul dintre dimensiunile anumitor părți din lucrare și o anumită generație, acest raport fiind progresiv, de la mic la mare, în funcție de vârstă, respectiv, de experiență, informații și tradiții. Această împărțire și împletire proporțională a cilindrelor participă la dezvoltarea și construcția lucrării, respectând principii de geometrie clare. Corpurile figurilor sunt construite din semicilindri, așezați pe verticală unul față de altul și la înălțimi diferite. Fiecare element în formă de cerc și semicerc este cât diametrul cilindrului și are o figurație proprie a părții ce conține întregul în formă.

Compoziția sculpturală reprezintă simbolic cele trei generații ale familiei: soț-soție, părinți-copii, bunici-părinți-copii. În mod ideal, prin aceste trei etape urmează să treacă fiecare om. Acestea reprezintă un ciclu al vieții umane, numit metamorfoză. A fost aplicată și culoarea pentru a exprima mai bine procesul evoluției omului, de la copilărie până la maturitate. Roșul, semnificând dragostea și pasiunea, a revenit formei, care reprezintă cuplul. Verdele, care sugerează viața și speranța, rezolvă cromatic figura părinți-copii. Albastrul, simbolizând viața și înțelepciunea, acoperă în culoare al treilea grup – bunici-părinți-copii.

Ca rezultat al experimentelor artistice, s-a ajuns la o *compoziție* complexă, în care introducerea culorii ca simbolistică în abordarea temei și-a găsit loc atât în explorarea soluțiilor de rezolvare a unității *compoziției* cât și punerea în practică a principiilor geometrice care au avut un rol decisiv în perioada modernă. Dificultatea a constat în obținerea armoniei și echilibrului în realizarea părților și în asamblarea lor în întregul componistic. Toate obiectivele plastice propuse au fost soluționate în mod particular, astfel că tema generațiilor, des abordată de artiștii plastici, a adus un plus și o inovație în experiența profesională a sculptorului Oleg Dobrovolschi.

Compoziția sculpturală *La popas*. În cea de a treia compoziție volumetrică (Figura 3), pe care o propunem ca studiu și experiment în descoperirea multiplelor valențe ale formei, cu limbajul ei plastic particular, s-a tratat o temă care izvorăște din obișnuitul vieții. Prin intermediul unor ființe care fac parte din cotidianul omului – păsările – care duc o viață plină de firesc și naturalețe în imediata apropiere a acestuia, oferind modele de viețuire în armonie cu natura. Ca spațiu și fenomene schimbătoare, artistul a ales să surprindă și să descrie vizual un moment mai static din viața lor – un popas, o oprire, o destindere.

Figura 3. Oleg Dobrovolschi. *La popas*, 2020, argilă, glazură, h-58 cm, h- 48 cm, h-38 cm.

Sursa: foto Oleg Dobrovolschi, 2021.

Grupul *sculptural* conține trei piese de *ceramică*, trei păsări a căror forme poartă un caracter abstract și comunică expresiv starea de repaus, de odihnă. Formele stilizate indică și dezvăluie tema prin statica lor, redau o stare de oprire necesară unei pauze înainte de zbor. Fiecare din ele surprinde o manifestare aparte a stării de repaus, una veghează cu atenție, alta este în căutare de hrană, iar ultima este în stare de odihnă.

Tehnologic, aceste forme sunt realizate din fâșii de lut roșu de *formă* conică, cu grosimea de 8 mm. Fâșiile de lut sunt rulate și întinse pe suprafața unei pânze, care lasă pe material un imprimeu de o anumită factură. Apoi fâșiile primesc o *formă* conică pe verticală, după care sunt lipite între ele cu barbotină, după un procedeu tehnic particular. Barbotina având un caracter fluid, ajungând ca liant între formele conice unite prin presiune, ajunge să iasă în exterior, devenind un detaliu cu aspect expresiv, la care intenționat nu s-a renunțat. În acest sens, îmbinarea părților devine în sine parte din limbajul plastic al întregii lucrări, oferind aspectul de sudură, prezent în mod natural în tehnica metalelor, dar devenind o realizare aparte în tehnica ceramicii. Imitarea aspectului de sudură într-o lucrare efectuată din lut, ca rezultat experimental, rămâne a fi un procedeu tehnic util, care poate fi folosit la accentuarea expresiei unei lucrări.

Tot acest traseu tehnologic expus mai sus, de construcție a formei finale, se repetă la fiecare *formă* de pasăre în parte. După finalizarea lucrărilor, urmează procesul de uscare, apoi volumele bine uscate trec prin procesul de prima ardere la util, după care se glazurează cu pensula, ca mai apoi această glazură să se fixeze în factură printr-o acțiune exterioară făcută manual. Pentru păstrarea acestui efect realizat în tehnica ceramicii, produsul trebuie să treacă prin a doua ardere, la 1020°C, care este temperatura de topire a glazurii. Cromatica glazurii aleasă pentru compoziția figurativă *La popas* oferă și ea un plus de unitate pentru întreaga *compoziție*.

Să ne referim puțin la dinamica formelor și a compozițiilor. Formele abstractizate ale păsărilor exprimă o corporalizare cu o gestică a mișcării, rezultată în urma îmbinării formelor conice de diferite dimensiuni, respectiv, din dialogul dintre gol-plin, concav-convex. Procedeele utilizate pentru a pune în acord părțile în întreg au fost diverse: fie s-a recurs la contrastul între forme, fie s-a pus accent pe armonia dintre ele. Integrarea celor trei forme într-o *compoziție* are la bază o *structură* adecvată demersului artistic al acestui proiect. Axele transversale, compoziționale, volumetrice sunt verticale și diagonale sub *formă* de sinusoidă. Tot structural vorbind, raporturile sintactice fac trimitere către proporții, echilibru, stabilitate dintre întreg și parte, între parte și parte.

Reușita acestui proiect din domeniul ceramicii constă în procedeele tehnice utilizate pentru exprimarea conceptului de la care s-a pornit. Astfel că formele unor păsări care, în esență, exprimă mișcare/zbor au devenit forme cu un caracter mai static, ce indică momentele de aterizare, dar mai mult momentele lor de popas. La succesul acestei reușite au contribuit factura, glazura, *tehnicele* de lucru, care emită metalul forjat, acesta prin natura lui oferind formelor sale un caracter mai greoi ca percepție, de coborâre, nu de înălțare. În acest sens, acest artificiu tehnologic realizat în *ceramică* este un plus pentru rezolvarea problematicii *compoziției sculpturale* „La popas”, sugerând cu mai multă elocvență ideea de staționare, de popas.

Concluzii

După cum s-a menționat anterior, *sculptura* lui Oleg Dobrovolschi este un univers al formelor spațiale, având procedee tehnice și un limbaj de exprimare propriu. Acestea comunică mesajul creatorului, exprimă gândul și emoția, starea, idealul și visul artistului. *Materialele originale* aplicate și *tehnica* de autor, care imită metalul forjat în realizarea compozițiilor volumetrice analizate în acest articol, se cer a fi cunoscute, studiate și utilizate de către viitorii sculptori a căror preocupare fundamentală este forma artistică și mijloacele ei de expresie. Aceasta presupune descoperirea, dezvoltarea și folosirea tehnologiilor tradiționale, dar și a procedeele tehnice moderne, manifestate în cele mai diverse moduri în activitatea creativă a multor sculptori. Prin urmare, este necesară efectuarea unei cercetări

în domeniul tridimensionalului, în care este loc pentru explorarea resurselor tehnologice nedescoperite în crearea formei artistice, fapt demonstrat de sculptorul Oleg Dobrovolschi.

Referințe bibliografice

1. BOTEZ-CRAINIC, A. *Arta formei*. București: Orator, 1993. ISBN 973-95976-0-2.
2. IOVAN, I. *Semantica artei vizuale*. Vol. 3. Timișoara: Anthropos, 2011. ISBN 978-973-7985-86-6.

1 E-mail: platonliliana@yahoo.com